

Sygn. akt IV CSK 107/09

POSTANOWIENIE

Dnia 3 czerwca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Barbara Myszka

Protokolant Katarzyna Jóskowiak

w sprawie z wniosku J.K.
przy uczestnictwie M.K.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej
w dniu 3 czerwca 2009 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 11 kwietnia 2008 r., sygn. akt [...],

**odrzuca skargę kasacyjną i oddala wniosek pełnomocnika
wnioskodawczynie o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy
prawnej udzielonej z urzędu.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w G. postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2008 r., zmieniając postanowienie Sądu Rejonowego w G., dokonujące podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania o łącznej wartości 325.625,73 zł, przyznał na wyłączną własność składniki tego majątku o wartości 304.270 zł wnioskodawczyni, zaś o wartości 21.355,73 zł (w tym 20 udziałów w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej o łącznej wartości 12.000 zł) – uczestnikowi postępowania. Jednocześnie Sąd Okręgowy zasądził o wnioskodawczyni na rzecz uczestnika postępowania kwotę 141.457,13 zł tytułem wyrównania udziałów w majątku wspólnym.

W skardze kasacyjnej – skierowanej przeciwko rozstrzygnięciu zasądzającemu kwotę 141.457,13 zł tytułem wyrównania udziałów w majątku wspólnym oraz określającemu wartość wchodzących w skład tego majątku 20 udziałów w wymienionej Przychodni Lekarskiej – uczestnik postępowania, powołując się na zarzuty naruszenia art. 212 § 2 i 3 k.p.c. w związku z art. 1035 k.c. i art. 46 k.r.o., art. 5 k.c. w związku z art. 21 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 286 w związku z art. 391 i art. 13 § 2 oraz § 13 ust. 1 pkt 1 w związku z § 6 pkt 7 i § 7 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c., dopuszczalność kasacyjnej w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia. Jeżeli wartość ta jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, skarga kasacyjna w tych sprawach jest niedopuszczalna.

Sprawy o podział majątku wspólnego po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej, podobnie jak pozostałe tzw. sprawy działowe (o dział spadku, o zniesienie współwłasności) skupiają wiele różnorodnych kwestii prawnych oraz dotyczą zróżnicowanych, często sprzecznych, interesów majątkowych uczestników. Z natury tych spraw wynika jednak, że interesy poszczególnych uczestników postępowania ograniczają się – w wymiarze majątkowym – do wysokości udziałów w poddawanym podziałowi majątku. Z tego względu w orzecznictwie przyjmuje się, że w wypadku zaskarżenia postanowienia co do istoty sprawy, na podstawie którego sąd dokonał podziału majątku wspólnego (działu spadku, zniesienia współwłasności) wartość przedmiotu zaskarżenia wyznacza z reguły nie wartość całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego środek odwoławczy dotyczy. Oznacza to, że w wymienionych sprawach wartość przedmiotu zaskarżenia w zasadzie nie może przekraczać wartości udziału należącego do uczestnika wnoszącego kasację. Tylko wyjątkowo, gdy uczestnik podważa samą zasadę podziału albo gdy zaskarża rozstrzygnięcie dotyczące roszczeń dochodzonych z tytułu posiadania rzeczy wspólnej lub tytułem zwrotu pożytków albo rozliczenia nakładów, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr4, poz. 60 oraz z dnia 24 lipca 2008 r. Sąd Najwyższy IV CZ 53/08, nie publ.).

W razie częściowego zaskarżenia postanowienia o podziale majątku wspólnego wartością przedmiotu zaskarżenia jest wartość tej części przedmiotu sprawy, która objęta została zaskarżeniem (zob. uchwałę Sadu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1968 r., III CZP 39/68, OSNCP 1968, nr 11, poz. 183).

Zaskarżonym postanowieniem wartość całego majątku wspólnego podlegającego podziałowi według równych udziałów określona została na sumę 325.625,73 zł (pkt. I ppkt 1 *in fine*). Skarżący w tym zakresie nie kwestionował orzeczenia Sądu drugiej instancji. Podważał jedynie wysokość przyznanej mu dopłaty (pkt I ppkt 2) wskazując – bez bliższego sprecyzowania – na zniżenie wartości objętych podziałem udziałów w Przychodni Lekarskiej (pkt I ppkt 1 lit. b, pkt I ppkt 2 lit. b tiret 1). W tych okolicznościach wartość przedmiotu zaskarżenia

nie może wyrażać się wskazaną przez skarżącego kwotą 153.458 zł, stanowiącą sumę zasądzoną na jego rzecz dopłaty (141.457,13 zł) oraz przyjętej do podziału wartości wymienionych udziałów (12.000 zł). Mogłaby ona natomiast wynikać z różnicy między zasądzoną a oczekiwaną (dochodzoną) dopłatą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2002 r. II CZ 25/02, nie publ.). Skarżący wprawdzie różnicy takiej nie wskazał, jednak nie ulega wątpliwości, że – w świetle nie kwestionowanej wartości całego majątku wspólnego objętego podziałem, równych udziałów wnioskodawczynie i uczestnika postępowania w tym majątku oraz rozmiaru wysokości zasądzonej dopłaty – nie może ona być wyrażona nawet kwotą stu pięćdziesięciu tysięcy złotych.

Wskazana wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca, ani dla sądu drugiej instancji, ani dla Sądu Najwyższego. Mogą one poddać ją weryfikacji na podstawie akt sprawy z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01, niepubl., z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01, nie publ. i z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004, nr 1, poz. 11).

Mając na uwadze, że ustalona w wyniku tej weryfikacji wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną nie przekracza progu określonego w art. 519¹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.